

Sygn. akt II Ka 277/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Marzena Ossolińska-Plęś

Sędziowie: SSO Dariusz Zrębiec

SSR del. do SO Anna Romańska (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Gronko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Marioli Zarzyki-Rzucidło

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2014 r.

sprawy **S. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 4 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Strzyżowie

z dnia 8 kwietnia 2014 r., sygnatura akt XIV K 291/13

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 277/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014 r. sygn. akt XIV K 291/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie XIV Zamiejscowy Wydział Karny z/s w Strzyżowie uznał oskarżonego **S. K.** za winnego tego, że w dniu 12 kwietnia 2013 roku w miejscowości S. na stadionie przy ul. (...), pow. (...), woj. (...), będąc w stanie nietrzeźwości powyżej 0,7 promila kierował samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Strzyżowie z dnia 7 czerwca 2011 r. , sygn. akt II.K.173/11 za przestępstwo z art. 178a§1 k.k., a stanowiącego przestępstwo z art.178a§4 k.k. i za to na podstawie art.178a§4 k.k. skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i § 4 k.k., art. 70 § 2 k.k., art. 73 § 2 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat, oddając go w okresie próby pod dozór kuratora sądowego; na podstawie art.42§2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 5 lat; na podstawie art. 624§1 k.p.k. zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł oskarżony osobiście, zaskarżając wyrok w całości. Apelujący zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na:

- błędnym przyjęciu, iż oskarżony prowadził samochód w ruchu lądowym będąc w stanie nietrzeźwości, podczas gdy jazda samochodem odbywała się na stadionie sportowym w miejscu, gdzie zwyczajowo nie odbywa się ruch pojazdów,

- nie usunięciu w toku postępowania przygotowawczego sprzeczności występujących w zeznaniach świadków D. W. i B. B. dotyczących osób spożywających alkohol w czasie poprzedzającym jazdę samochodem po stadionie w garażu położonym przy ul. (...) w S., a w szczególności wiedzy świadków na temat spożywania alkoholu przez oskarżonego, jego ilości, gatunku, stanu trzeźwości uczestników spotkania od godz. 19. 00 ,

- błędne ustalenia biegłego w opinii sądowo - lekarskiej dotyczącej stanu trzeźwości oskarżonego poprzez oparcie opinii informację zawartą w notatce urzędowej dnia 12 kwietnia 2013 r., podczas gdy notatka urzędowa nie może być dowodem w sprawie, oparcie wyników opinii wyłącznie o wyliczenia dotyczące spożywania przez oskarżonego 40% wódki, brak wyliczeń dotyczących spożycia przez oskarżonego alkoholu niskoprocentowego postaci nalewki w czasie przebywania na terenie stadionu,

- brak szczegółowych ustaleń dotyczących faktycznego czasu, tj. godziny rozpoczęcia spotkania w garażu przy ul. (...), czasu rozpoczęcia jazdy po stadionie oraz godzin, w których przeprowadzono badanie oskarżonego - z zebranego materiału dowodowego wynika iż świadek D. W. kontaktował się telefonicznie z B. J. w dniu 12 kwietnia 2013 r. uzyskując informację o spotkaniu w garażu -na podstawie czasu tego połączenia będzie można ustalić kiedy ww przybył na miejsce spotkania,

- brak informacji o stanie trzeźwości świadków D. W. i B. J. w chwili zatrzymania ww przez patrol policji - stan trzeźwości w chwili zdarzenia ma wpływ na zdolność postrzegania i zapamiętywania;

2. rażąco niewspółmierność kary i zastosowanego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 5 lat .

W konkluzji oskarżony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania bądź wymierzenie oskarżonemu łagodniejszej kary zarówno w części dotyczącej kary pozbawienia wolności jak środka karnego.

Apelacja oskarżonego jest zasadna o ile postuluje uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy przypisując oskarżonemu zarzucany czyn ustalił, że oskarżony kierował samochodem jeżdżąc nim po stadionie, przy czym jak wynika z akt sprawy chodziło o teren murawy stadionu sportowego. W ustaleniach Sądu I instancji brak jest wskazania, aby w którymkolwiek momencie oskarżony kierował pojazdem poza stadionem.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż dyspozycja art. 178 a § 4 k.k., w którym został określony kwalifikowany typ przestępstwa prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (w sytuacji uprzedniego skazania za tego rodzaju czyn lub w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów), zawiera odesłanie do art. 178a § 1 k.k. przesądzając, że sprawcą tego czynu może być ten tylko, kto prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym.

Artykuł 178a§1 kk nie określa *expressis verbis* miejsca popełnienia stypizowanego w nim przestępstwa. Ze znamienia, że sprawca ma prowadzić pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym wynika, że jego miejscem jest przestrzeń, na której odbywa się taki ruch. Analizując to znamię odnieść należy się do doktryny i orzecznictwa w zakresie przestępstwa z art. 177 kk, gdyż i wypadek drogowy zgodnie z treścią kodeksu karnego występuje w jednej z tych stref ruchu.

Jak wskazano w piśmiennictwie i orzecznictwie chodzi o ruch, w którym obowiązują określone reguły postępowania. Opierając się na tym kryterium można zasadnie przyjąć, że miejscem tego przestępstwa w zakresie ruchu drogowego mogą być drogi publiczne, strefy zamieszkania, strefy ruchu, drogi wewnętrzne, oraz inne miejsca dostępne dla ruchu pojazdów. (...) Nie chodzi o ruch pojazdów mogący odbywać się sporadycznie, w jakimś miejscu niedostępnym dla powszechnego użytku, lecz o ruch w miejscu powszechnie dostępnym, służącym ogólnie lub lokalnie komunikacji (wyr. SN z 11.10.2000 r., IV KKN 250/00, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, poz. 20). Nie są nimi miejsca, w których nie odbywa

się nawet lokalny ruch pojazdów (post. SN (7) z 12.12.1967 r., VI KZP 20/67, OSNPG 1968, Nr 1, poz. 9 z glosą S. Zimocha, NP 1969, Nr 7-8, s. 1307-1309). (...) W doktrynie za miejsca, w których odbywa się ogólny lub lokalny ruch uważa się miejsca odbywanych ćwiczeń wojskowych czy manewrów, w których uczestniczą pojazdy wojskowe, place, parkingi publiczne (K. Buchała, Przepięstwa przeciwko bezpieczeñstwu..., s. 60), tereny przeznaczone do parkowania pojazdów mechanicznych, jak równie¿ słu¿ące za miejsce dojazdowe lub wyjazdowe z parku samochodowego (J. Klimek, Kodeks a przepięstwa drogowe, Warszawa 1986, s. 44-45), drogi na terenie pañstwowych gospodarstw rolnych i na terenach zakładow przemysłowych (J. Kochanowski , Przepięstwa i wykroczenia..., s. 88). Nie mogą być zaliczone do takich miejsc te, na których nie odbywa się ruch ogólnodostępnny, a jedynie w danym miejscu dopuszczone są do ruchu pojazdy ściśle określonego, wąskiego grona osób. (Kodeks karny. Komentarz red. prof. dr hab. Ryszard Stefański, Rok wydania: 2013, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 7)

Podobnie w odniesieniu do art. 178a kk słusznie wskazuje się, że „Ruchem lądowym” jest zmiana miejsca w przestrzeni lądowej. Zarazem jest to termin zakresowo szerszy od „ruchu drogowego”, obejmującego transport, komunikację i lokomocję. Dlatego w ramach ruchu lądowego wyróżnia się dwa rodzaje ruchu prawnie reglamentowanego, mianowicie ruch drogowy włañnie oraz ruch kolejowy [A. Bachrach, Przepięstwa i wykroczenia..., s. 65-67]. Osobnego podkreñlenia wymaga to, że ruch drogowy odbywa się na wszystkich drogach, które z racji swojego przeznaczenia słu¿ą ruchowi pojazdów i pieszych. Inaczej mówiąc, chodzi tu nie tylko o drogi publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 260 późn. zm.), ale o każde miejsce, gdzie odbywa się ruch pojazdów, pod warunkiem że jest do takiego ruchu przeznaczone. W konsekwencji miejscem tym mogą być np. tereny zakładów przemysłowych, lotnisk [uchwała pełnego składu Izby Karnej z dnia 28 lutego 1975 r., V KZP 2/74], ale ju¿ nie drogi leśne, lasy, pola, łąki, grunty orne, podwórko prywatnego domu mieszkalnego, teren warsztatu naprawczego [zob. R.A. Stefański, Przepięstwa przeciwko bezpieczeñstwu powszechnemu i w komunikacji. Rozdział XX i XXI Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2000, s. 136 i 232; W. Kotowski, Ustawa o kierujących pojazdami. Komentarz, Warszawa 2013, s. 25 i n.]. (Autor: Tomasz Razowski, Tytuł: Komentarz do art.178(a) Kodeksu karnego i art. 173 Kodeksu karnego LEX).

Analogiczne stanowisko prezentowano w orzecznictwie. Dla przykłaðu należy wskazać uchwałę pełnego składu Izby Karnej SN z dnia 28 lutego 1975 r., V KZP 2/74, OSNKW 1975, nr 3-4, poz. 33, wyrok SN z dnia 2 marca 2012 r., V KK 358/11, OSNKW 2012, nr 6, poz. 66.

Powy¿sze rozwa¿ania prowadzà do wniosku, że murawa stadionu nie może być uznana za miejsce gdzie odbywa się ruch lądowy, co jednak nie może na obecnym etapie postępowania prowadzić do zmiany zaskar¿onego wyroku i uniewinnienia oskar¿onego od zarzutu mu postawionego. Rzecz bowiem w tym, że Sąd I instancji ustalił, że oskar¿ony prowadzàc samochód „chciał jechać do gara¿u babci, ale po uruchomieniu samochodu i ruszeniu z miejsca uderzył w drzewo”, a więc należy odpowiedzieć na pytania, czy przejazd do gara¿u przebiegałby przez strefę ruchu lądowego w rozumieniu wyżej powołanych tez, a jeśli tak to czy czyn oskar¿onego wkroczył w fazę usiłowania popeñnienia czynu z art. 178a§4 kk. Materiał dowodowy dotychczas zgromadzony nie daje podstaw do formułowania wniosków na ten temat przez sąd odwoławczy, stàd konieczność ponowienia postępowania przed Sądem Rejonowym.

Odnoñnie zarzutu nieusunięcia w toku postępowania przygotowawczego sprzeczności występujących w zeznaniach świadków D. W. i B. B. dotyczàcych spo¿ywania alkoholu w czasie poprzedzającym jazdę samochodem po stadionie w gara¿u, to stwierdzić należy, że zarzut w sposób niezrozumiały odnosi się do fazy postępowania przygotowawczego, skoro przedmiotem zaskar¿enia jest wyrok sądu , niemniej stwierdzić należy, że Sąd dostrzegł rozbieżności między zeznaniami świadków na temat szeroko rozumianego „spo¿ywania alkoholu w gara¿u” i dokonał oceny zgromadzonego materiału zgodnie z regulami art. 7 kpk, wyczerpując przy tym możliwości postępowania dowodowego, wskazał przy tym w uzasadnieniu wyroku czym się kierował przyjmując wiarygodność takiej a nie innej wersji spotkania w gara¿u .

Odwołanie podczas przesłuchania na rozprawie zeznań złożonych przez świadka B. B. w stadium postępowania przygotowawczego, przyznających fakty obciążające oskar¿onego nie może automatycznie powodować wyeliminowania ich z materiału dowodowego, bez wniknięcia w konkretne okoliczności zawarte w tych zeznaniach.

W takiej sytuacji obowiązkiem sądu meriti jest zajęcie stanowiska, dokonując swobodnej ich oceny, to jest zgodnie z dyrektywami wynikającymi z art. 7 k.p.k., którą ze sprzecznych wersji uznaje za wiarygodną, a decyzja w tej kwestii powinna być oparta na rozważeniu konkretnych okoliczności danej sprawy. Zadaniu temu Sąd I instancji podolał.

Odnosnie braku szczegółowych ustaleń dotyczących faktycznego czasu spotkania w garażu, czasu rozpoczęcia jazdy po stadionie oraz godzin, w których przeprowadzono badanie oskarżonego - zarzut ten jest niesłuszny, Sąd bowiem w oparciu o dostępny materiał dowodowy wskazał czas tych zdarzeń, z przyczyn dowodowych nie mógł go ustalić precyzyjnie, ale podjęte ustalenia były wystarczające do rozstrzygnięcia kwestii stanu nietrzeźwości oskarżonego w chwili prowadzenia pojazdu. Zważyć należy bowiem na wskazanie biegłego, że dane podawane przez B. B. odnośnie czasu i ilości spożytego alkoholu bardzo dobrze korespondują z wynikami badań. Odnośnie możliwości doprecyzowania godziny spotkania w garażu na podstawie połączenia telefonicznego D. W. z B. J. w dniu 12 kwietnia 2013 r. to Sąd nie ma obecnie możliwości uzyskania takich danych, gdyż zgodnie z art. 180a ust. 1 ustawy Prawo telekomunikacyjne operator sieci telekomunikacyjnej oraz dostawca usług telekomunikacyjnych mają obowiązek przechowywać dane dotyczące połączeń, oraz lokalizacji telekomunikacyjnego urządzenia końcowego przez okres 12 miesięcy, a z dniem upływu tego okresu dane te niszczyć.

Niesłuszny jest zarzut braku informacji o stanie trzeźwości świadków D. W. i B. J. w chwili zatrzymania ww przez patrol policji, skoro w aktach sprawy znajdują się protokoły badania tych świadków k. 4, 5. Stan trzeźwości w chwili zdarzenia oczywiście ma wpływ na zdolność postrzegania i zapamiętywania, jednak świadkowie składali zeznania nie w dniu zdarzenia tylko później, treść tych zeznań, a więc to co świadkowie zapamiętali i przekazali, znalazła odzwierciedlenie w protokołach i zeznania w takim kształcie podlegały ocenie sądu, przy czym obciążające zeznania, zwłaszcza B. B. były weryfikowane, jak już wspomniano, poprzez opinię biegłego i weryfikacja ta była pozytywna. Tak więc sam fakt pozostawania podczas zdarzenia w stanie nietrzeźwości nie oznacza całkowitej niewiarygodności świadka. Jeżeli Sąd miałby pod tym względem przykładać równą miarę, to i wyjaśnienia oskarżonego powinien odrzucić tylko z tego powodu, że podczas zdarzenia był on w stanie nietrzeźwości.

Niesłuszny jest zarzut błędnych ustaleń biegłego w opinii sądowo - lekarskiej dotyczącej stanu trzeźwości oskarżonego z powodu oparcia opinii o informację zawartą w notatce urzędowej dnia 12 kwietnia 2013 r., podczas gdy notatka urzędowa nie może być dowodem w sprawie. Rzeczywiście biegły wskazał w opinii jako podstawę notatki policjantów, wskazał jednak taki zakres wykorzystanych danych, które znajdują odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym, który niewątpliwie może być w sprawie wykorzystany:

- dane o nastawie czasu urządzeń służących do badania poziomu alkoholu zostały bowiem odnotowane również w protokołach badań,
- informacja o rozpoczęciu spożywania alkoholu przez S. K. o godz. 19.00 wynika nie tylko z notatki urzędowej, ale również z zeznań B. B..

Niezasadny jest zarzut oparcia wyników opinii wyłącznie o wyliczenia dotyczące spożywania przez oskarżonego 40% wódki i braku wyliczeń dotyczących spożycia przez oskarżonego alkoholu niskoprocentowego w postaci nalewki w czasie przebywania na terenie stadionu, gdyż biegły odniósł się do zeznań S. K. o picu nalewki wskazując, że podane informacje na ten temat są niewystarczające do sporządzenia na ich podstawie opinii. Zważyć należy, że zeznania S. K. nie mogły być nawet wykorzystane w procesie karnym przeciwko niemu, a w wyjaśnieniach S. K. nie podawał, aby spożywał nalewkę, kiedy i w jakiej ilości.

Mając na uwadze powyższe Sąd uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd I instancji w ponownym postępowaniu przesłucha ponownie oskarżonego (o ile nie skorzysta z prawa do odmowy składania wyjaśnień), oraz świadków zwracając uwagę na konieczność ustalenia, w jakim miejscu, z jakim zamiarem oskarżony kierował samochodem. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd oceni wszelkie dowody w sposób opisany w art. 7 kpk., poczyni stosowne ustalenia faktyczne, rozważając wszystkie istotne okoliczności i dokona odpowiedniej subsumpcji prawnej, uwzględniając odpowiednie przepisy prawa materialnego.

Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk.